

ÅRSRAPPORT FOR ADVOKATBEVILLINGSNEMNDEN 2018

Advokatbevillingsnemndens sammensetning

Advokatbevillingsnemndens virksomhet og sammensetning følger av domstolloven § 226. Nemndens sammensetning har i 2018 vært slik:

Leder: Lagdommer Håvard Holm
(Varamedlem: Dommer Tove Merete Voldbæk)

Medlem: Advokat Inger Hygen
(Varamedlem: Advokat Per Trygve Sekse)

Medlem: Organisasjons- og utviklingsdirektør Karin Ask-Henriksen
(Varamedlem: Administrerende direktør Didrik Coucheron)

Advokatbevillingsnemndens sekretariatsfunksjon ivaretas av Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet (Tilsynsrådet).

Godtgjørelsen til Advokatbevillingsnemndens medlemmer og vara-medlemmer fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet. Det ble utbetalt honorar til nemndens medlemmer i 2018 med til sammen kr. 208 774 (i 2017 utgjorde tilsvarende beløp kr. 150 458). Kostnadene ved nemndens drift dekkes av det bidrag som landets praktiserende advokater og rettshjelpere årlig betaler til Tilsynsrådet. Regnskap og melding om nemndens virksomhet sendes hvert år til Justis- og beredskapsdepartementet. Nemndens årsberetning for 2018 blir lagt ut på Tilsynsrådets nettside.

Nemnden har i løpet av året avholdt ni ordinære møter og har behandlet to saker pr. sirkulasjon.

Generelt om Advokatbevillingsnemnden

Advokatbevillingsnemnden er disiplinær- og tilsynssystemets øverste organ. Dette innebærer at nemnden er overordnet de to øvrige organer i systemet; Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og Disiplinærnemnden.

Nemnden behandler saker utelukkende på initiativ fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden, og har ikke anledning til selv å ta saker opp til behandling.

Forvaltningsloven og offentleglova gjelder for nemndens virksomhet, med de begrensninger som følger av domstolloven § 226. Domstollovens habilitetsregler gjelder for nemndens medlemmer.

Nemndens virksomhet er nærmere omhandlet i advokatforskriften kapittel 6. Nemnden er klageinstans for de vedtak som er oppregnet i domstolloven § 225 fjerde ledd, der vedtaket er til ugunst for den det retter seg mot. Klageadgangen omfatter bl.a. avslag på søknad om advokatbevilling, avslag på søknad om autorisasjon av advokatfullmektig og avslag på søknad om tillatelse til å utøve rettshjelpvirksomhet.

Nemnden avgjør saker etter domstolloven § 219 tredje ledd og § 230, etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden, jf. § 226 annet ledd. Sakene omfatter bl.a. tilbakekall og suspensjon av advokatbevilling, samt nedleggelse av forbud mot at en jurist yter rettshjelp. Dersom nemnden ikke tar Tilsynsrådets ellers Disiplinærnemndens forslag til følge, kan nemnden i stedet meddele vedkommende en irrettesettelse eller en advarsel.

Nemndens avgjørelser kan ikke påklages, men kan bringes inn for retten. Se pkt. 7 nedenfor. Retten kan beslutte at vedtaket ikke skal ha virkning før det er avsagt dom eller endelig dom foreligger, jf. domstolloven § 230 første ledd i.f. Nemnden kan også selv treffe beslutning om å utsette iverksettingen av vedtaket til det foreligger endelig dom, jf. forvaltningsloven § 42.

Virksomheten i 2018

Advokatbevillingsnemnden behandlet i 2018 til sammen 37 saker. (Tilsvarende tall var 36 i 2017 og 31 i 2016). Sju av sakene gjaldt innberetninger etter fristoversittelser. Se punkt 3 nedenfor. (Tilsvarende tall var åtte i 2017 og 12 i 2016).

Disiplinærnemnden har innberettet tre advokater. De øvrige sakene er initiert av Tilsynsrådet. Til sammenligning innberettet Disiplinærnemnden ingen advokater i 2017 og en advokat i 2016.

Advokatbevillingsnemnden har tilbakekalt 16 advokatbevillinger. Antall tilbakekallsvedtak er tre færre enn i 2017, da nemnden tilbakekalte til sammen 19 advokatbevillinger. Nemnden la videre ned forbud mot at fem jurister yter rettshjelp, som er et forbud mer enn i 2017. I tillegg har nemnden tilbakekalt en rettshjelpstillatelse gitt i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3.

I to av sakene der det ble fremmet forslag om tilbakekall av advokatbevilling besluttet nemnden i stede å meddele advokaten en advarsel.

Tre av vedtakene fra 2018 er brakt inn for retten.

Nemnden behandlet en søknad om opphevelse av suspensjon som følge av konkurs, jf. domstoloven § 230 annet ledd. Søknaden ble først avslått av nemnden, men avslaget ble omgjort etter klage ettersom søker fremla ny og tilfredsstillende dokumentasjon.

Advokatbevillingsnemnden har også vurdert spørsmål om suspensjon av advokatbevilling som følge av pågående straffesak i to tilfeller. Nemnden besluttet suspensjon i begge sakene.

Nemnden behandlet tre klager over avslag på første gangs søknad om advokatbevilling. Ingen av klagene ble tatt til følge.

I tillegg behandlet nemnden fire klager over avslag på søknad om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall. Ingen av klagene ble tatt til følge.

Nemnden behandlet også en klage over avslag på søknad om autorisasjon av advokatfullmektig, som ikke ble etterkommet.

Aktuelle avgjørelser i 2018

1. Tilsynsrådets innberetninger etter bokettersyn

Advokatbevillingsnemnden har i løpet av 2018 behandlet fire innberetninger fra Tilsynsrådet med forslag om tilbakekall av advokatbevilling etter bokettersyn. Advokatbevillingsnemnden besluttet tilbakekall i alle tilfellene.

- a) Tilsynsrådet ble i 2017 orientert om flere disiplinæravgjørelser mot en advokat. På bakgrunn av opplysningene som fremkom av disse ble det besluttet å avholde bokettersyn hos advokaten. Advokaten medvirket ikke tilfredsstillende ved

gjennomføringen av ettersynet og Tilsynsrådet fikk derfor ikke mulighet til å kontrollere virksomhetens bokføring og om hans klientmiddelbehandling hadde vært i tråd med regelverket. Da Tilsynsrådets styre behandlet bokettersynsrapporten besluttet det å oppnevne en annen advokat for å forvalte advokatvirksomheten, jf. domstoloven § 228 første ledd nr. 3. I dialog med forvalter erkjente advokaten at det var en betydelig underdekning på klientbankkontoen. På bakgrunn av disse forholdene ble advokatens bevilling tilbakekalt med hjemmel i § 230 første ledd nr. 1, nr. 3 og nr. 4. Samtidig la nemnden ned forbud mot at han yter rettshjelp etter § 218 annet ledd nr. 1, jf. § 219 tredje ledd.

- b) Tilsynsrådet avholdt bokettersyn på bakgrunn av opplysninger som fremgikk av en dom, som omhandlet advokatens ansettelsesforhold som bedriftsadvokat for et selskap. I dommen la retten til grunn at advokaten hadde blandet rollen som bedriftsadvokat og rollen som privatpraktiserende advokat på en svært kritikkverdig måte. Advokaten påanket dommen og saken ble deretter forlikt. Det fremgikk av dommen at det forelå flere tvangsinnfordringer mot advokaten over en periode på fire år. Tilsynsrådet anså det nødvendig å innhente advokatens betalingshistorikk fra skattemyndighetene, som en del av bokettersynet.

Ved vurderingen av tilbakekallsspørsmålet la nemnden særlig vekt på forhold knyttet til advokatens økonomi. Dokumentasjonen fra skattemyndighetene viste at advokaten systematisk og over svært lang tid hadde oversittet frister for innbetaling av skatter og avgifter. Manglende evne og/eller vilje til å dekke løpende forpliktelser viste at advokaten hadde manglende økonomisk kontroll, noe som var uforenlig med å drive advokatvirksomhet. Slik forhold vil generelt kunne påvirke en advokats uavhengighet og øke risikoen for at klienter lider tap. Nemnden la til grunn at advokatens manglende økonomiske styring innebar at han ikke lenger hadde den allmenne tillit som er nødvendig for å drive advokatvirksomhet.

Under henvisning til dommen la nemnden videre til grunn at advokaten i denne saken hadde blandet rollene som bedriftsadvokat og privatpraktiserende advokat. Ved å sette sine egne interesser foran arbeidsgivers interesse, hadde advokaten opptrådt på en måte som var uforenlig med de krav som Regler for god advokatskikk stiller til advokaters uavhengighet, tillit og lojalitet. Bokettersynet avdekket også kritikkverdige forhold knyttet til klientmiddelbehandling, jf. advokatforskriften kapittel 3. Nemnden fant at vilkårene for å tilbakekalle advokatens bevilling jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 1 var til stede.

- c) På bakgrunn av opplysninger som fremkom i media gjennomførte Tilsynsrådet og Finanstilsynet bokettersyn hos advokatfirmaet samtidig. Bokettersynet avdekket vesentlige mangler knyttet til advokatvirksomheten. Advokaten hadde bistått ulike selskaper som tilbyr investeringstjenester ved bl.a. å stille sin klientkonto til rådighet for transaksjoner knyttet til salg av investeringsprodukter. Den ulovlige investeringsvirksomheten som er omtalt og reagert mot i Finanstilsynets vedtak syntes dermed også å ha berørt advokatvirksomheten. Advokaten hadde ikke hatt noen hvitvaskingsrutiner knyttet til sin advokatvirksomhet. Risikovurderinger og oppfølging av eventuelle mistenkelige transaksjoner hadde ikke funnet sted.

Advokatbevillingsnemnden tilbakekalte advokatbevillingen i medhold av

§ 230 første ledd nr. 1 og la samtidig ned forbud mot at han kunne yte rettshjelp, jf. domstoloven § 219 tredje ledd.

- d) På bakgrunn av opplysninger som fremkom i media gjennomførte Tilsynsrådet og Finanstilsynet bokettersyn hos advokatfirmaet samtidig. Bokettersynet avdekket flere alvorlige kritikkverdige forhold. Det ble spesielt vist til brudd på sentrale bestemmelser om bokføring og klientmiddelbehandling. Advokaten hadde heller ikke dokumentert hvitvaskingsrutiner. Det ble avdekket unormalt mange transaksjoner på advokatens klientkonto som ikke kunne relateres til advokatens klienter. Det hadde f.eks. vært foretatt overføringer fra klientkonto til tredjeparter uten at det forelå bekreftelse fra klient på at overføringen skulle gjennomføres. Sett hen til måten advokaten hadde benyttet sin klientkonto, og den reelle risikoen for hvitvasking knyttet til denne ble det ansett som sterkt kritikkverdig at advokaten ikke har dokumenterbare hvitvaskingsrutiner.

Advokatbevillingsnemnden tilbakekalte advokatbevillingen i medhold av § 230 første ledd nr. 1 og la samtidig ned forbud mot at han kunne yte rettshjelp, jf. domstoloven § 219 tredje ledd.

2. Tilsynsrådets innberetninger på bakgrunn av siktelse, tiltale eller dom i straffesak.

Advokatbevillingsnemnden behandlet tre innberetninger fra Tilsynsrådet med forslag om tilbakekall av bevilling på bakgrunn av siktelse, tiltale eller dom i straffesak.

- a) Advokatbevillingsnemnden hadde suspendert advokatens bevilling i 2017 fordi vedkommende var siktet for en rekke straffbare forhold, herunder flere overtredelser av narkotikalovgivningen. Etter at advokaten var straffedømt for forholdene ved tilståelsesdom fattet nemnden vedtak om tilbakekall av bevillingen etter § 230 første ledd nr. 1. I tillegg til narkotikaovertredselsene begått i 2017 ble det vist til at advokaten også i 2016 var bøtelagt for narkotikaovertredselse. Nemnden vektla dessuten at advokaten både i 2016 og 2017 var meddelt advarsler på grunn av forsinket innlevering av egenerklæring med revisoruttalelse og vedlegg til Tilsynsrådet.
- b) Politiet underrettet Tilsynsrådet om at en ikke-praktiserende advokat var domfelt for grovt bedrageri overfor NAV. Nemnden uttalte at økonomiske misligheter og annen uredelighet av økonomisk karakter er i kjernen av anvendelsesområdet for domstoloven § 230 første ledd nr. 1, og at det ikke er et vilkår at det klanderverdige forholdet har forekommet under utøvelse av advokatvirksomhet. Den pekte på at vedkommende – til egen vinning – hadde misbrukt et stønadssystem som i stor grad er basert på tillit. Nemnden tilbakekalte bevillingen etter den nevnte bestemmelsen, samt nedla forbud mot at hun yter rettshjelp etter domstoloven § 218 annet ledd nr. 1, jf. domstoloven § 219 tredje ledd.
- c) En advokat søkte i 2018 om å få en jurist autorisert som sin advokatfullmektig. Tilsynsrådet avsto søknaden. Juristen hadde tidligere arbeidet som advokat, men da han ble slått personlig konkurs for noen år siden ble hans advokatbevilling automatisk suspendert etter domstoloven § 230 annet ledd første punktum. I forbindelse med behandlingen av autorisasjonssøknaden fremkom det bl.a. at han inntil sommeren

2017 hadde vært underlagt konkursskarantene. Etter en helhetsvurdering tilbakekalte Advokatbevillingsnemnden hans advokatbevilling med hjemmel i domstolloven § 230 første ledd nr. 1. Nemnden behandlet også klage over avslag på autorisasjonssøknaden. Klagen ble ikke tatt til følge.

3. Tilsynsrådets innberetninger av fristoversittelser

Praktiserende advokater og rettshjelpere skal senest innen 30. april hvert år betale bidrag til Tilsynsrådet, og – for advokatenes del – også til Disiplinærnemnden. Advokater og rettshjelpere med regnskaps- og revisjonsplikt skal også, innen samme dato, sende inn egenerklæring med revisoruttalelse og vedlegg til Tilsynsrådet, jf. advokatforskriften §§ 4-3, 3a-12, 3a-13 og 3a-15.

Dersom advokaten eller rettshjelperen ikke har brakt forholdet i orden innen 2. juli meddeles vedkommende en advarsel og gis en ny frist på måned til å ordne forholdet. Overholdes heller ikke denne fristen innberettes han/hun til Advokatbevillingsnemnden med forslag om tilbakekall av bevillingen. Kompetansen til å innberette slike saker til nemnden er lagt til Tilsynsrådets sekretariat. (Se Advokatbevillingsnemndens årsberetning for 2013 side 6 pkt. 3.)

Seks advokater ble innberettet til Advokatbevillingsnemnden som følge av langvarige fristoversittelser mht. bidragsbetaling og/eller innsendelse av egenerklæringer med vedlegg for regnskapsåret 2017. Advokatbevillingsnemnden tilbakekalte samtlige bevillinger. I tillegg ble en rettshjelper innberettet på samme grunnlag. Nemnden tilbakekalte rettshjelperens tillatelse i medhold av domstolloven § 219 tredje ledd.

4. Tilsynsrådets innberetninger som følge av manglende sikkerhetsstillelse

Advokater som vil utøve advokatvirksomhet i eget navn, skal stille sikkerhet, jf. domstolloven § 222 første ledd første punktum. Sikkerheten skal være stillet før virksomheten settes i gang og så lenge den pågår, jf. advokatforskriften § 2-1 første ledd. Dersom en advokat misligholder plikten til å stille sikkerhet, kan nemnden tilbakekalle vedkommendes advokatbevilling, jf. domstolloven § 230 første ledd nr. 2.

En advokat ble innberettet på bakgrunn av manglende sikkerhetsstillelse i 2018, men nemnden kom til at det var tilstrekkelig å meddele ham en advarsel. Til sammenligning ble ingen advokater innberettet på dette grunnlaget i 2017.

5. Innberetninger fra Disiplinærnemnden

Advokatbevillingsnemnden behandlet tre innberetninger med forslag om tilbakekall av advokatbevilling fra Disiplinærnemnden i 2018, jf. domstolloven § 227 tredje ledd, jf. domstolloven § 230 første ledd nr. 1. Til sammenligning mottok Advokatbevillingsnemnden ingen innberetninger i 2017, og en innberetning i både 2016 og 2015.

- a) Disiplinærnemnden fremmet forslag om tilbakekall av advokatbevilling etter at advokaten i en klagesak var felt for brudd på flere bestemmelser i Regler for god advokatskikk og pålagt å tilbakebetale klienten et millionbeløp. Disiplinærnemnden fant det ikke sannsynlig at det var inngått en avtale om suksesshonorar slik advokaten bygde sitt krav på, og viste til at en slik avtale uansett ville ha vært i strid med Regler

for god advokatskikk. Parallelt med Disiplinærnemndens saksbehandling hadde Tilsynsrådet avholdt bokettersyn hos advokaten, hvor det ble avdekket flere kritikkverdige forhold. Advokatbevillingsnemnden fattet vedtak om tilbakekall av advokatens bevilling i medhold av domstoloven § 230 første ledd nr. 1, under henvisning til disiplinærsaken, bokettersynet og tidligere reaksjoner fra tilsynsmyndighetene. Nemnden fremhevet forholdene som lå til grunn for Disiplinærnemndens avgjørelse som særlig alvorlige. Advokaten hadde uberettiget holdt tilbake og delvis motregnet et betydelig beløp, og det ble også funnet sterkt kritikkverdig at klienten etter flere anmodninger ikke hadde fått utskrift fra klientkonto eller oversikt over klientmidlene.

Advokatbevillingsnemndens vedtak er brakt inn for retten, jf. punkt 7 c) nedenfor.

- b) Disiplinærnemnden fremmet forslag om tilbakekall av advokatbevilling på bakgrunn av fellende avgjørelser i disiplinærorganene. Advokaten var over lang tid meddelt flere reaksjoner for en rekke brudd på sentrale bestemmelser i Regler for god advokatskikk. Advokatbevillingsnemnden fattet vedtak om tilbakekall av advokatens bevilling i medhold av domstoloven § 230 første ledd nr. 1.

Advokatbevillingsnemnden var enig i Disiplinærnemndens vurdering av at advokaten i de aktuelle sakene hadde vist manglende respekt for aktører i rettsvesenet, konfliktskapende adferd, dårlig forståelse for rollen som advokat og manglende dømmekraft. Nemnden fant at advokatens opptreden i sakene, og manglende korrigering av egen adferd etter de reaksjonene som var gitt, innebar et vesentlig avvik fra det som må kunne forventes av en advokat. Sett hen til advokatens manglende evne til å korrigere sin adferd over lang tid la nemnden til grunn at en reaksjon i form av en ny advarsel ikke ville være tilstrekkelig.

Tilbakekallsvedtaket er brakt inn for retten, jf. punkt 7 b) nedenfor.

- c) Disiplinærnemnden innberettet advokaten med forslag om tilbakekall av bevilling etter domstoloven § 230 første ledd nr. 1. Bakgrunnen for innberetningen var en disiplinærsak som tidligere er blitt behandlet av Advokatforeningens disiplinærutvalg og som gjaldt spørsmål om seksuell trakassering.

Advokatbevillingsnemnden uttalte i denne forbindelse:

"Disiplinærnemnden har i sin innberetning x.x.2018 lagt til grunn at advokat NNs handlinger står klart i strid med det som må kunne forventes av en advokats oppførsel vis a vis egen klient. Advokatbevillingsnemnden deler dette syn. Enhver klientrelasjon må kunne skje med en forventning om at advokaten til enhver tid utviser en profesjonell opptreden i møte med klienten. Dersom advokaten utnytter kontakten med egen klient i den hensikt å få i stand en seksuell relasjon, innebærer dette et grovt tillitsbrudd. Dette gjelder særlig under et pågående oppdrag, der klienten kan befinne seg i en utsatt og sårbar situasjon, men vil også gjøre seg gjeldende etter at klientforholdet er blitt avsluttet.

Selv om klientforholdet er avsluttet, vil advokaten for eksempel sitte på informasjon om klienten som vedkommende ellers ikke ville hatt tilgang til. I tilfeller der advokaten benytter denne muligheten for å oppnå personlige fordeler i strid med

Regler for god advokatskikk, bidrar dette utvilsomt til at den nødvendige tilliten, både til vedkommende advokat og til advokatstanden som sådan, blir svekket. Advokatbevillingsnemnden er enig med Disiplinærnemnden at det bør reageres strengt i slike tilfeller.

Det er likevel ikke enhver kritikkverdig kontakt med en klient eller tidligere klient, som vil gi grunnlag for tilbakekall av advokatbevillingen. Ved den konkrete vurdering må det bl.a. ses hen til hvilken form henvendelsene hadde. En invitasjon til en kopp kaffe kan ikke vurderes på samme måte som en eksplisitt invitasjon til seksuell omgang, selv om formålet skulle være det samme. Det må også ses noe hen til den respons advokaten får på sin henvendelse. Unnlattelse av å ta konsekvensene av en utvetydig avvisning ved å avslutte pågangen, vil normalt måtte bedømmes strengere enn å fortsette en dialog som i noen utstrekning kan oppleves som gjensidig. Det må likevel tas hensyn til at det normalt vil være ulikevekt i styrkeforholdet, hvilket må få betydning for vurderingen av om det kan anses å foreligge gjensidighet. Det må etter Advokatbevillingsnemndens oppfatning også entydig være advokatens ansvar å avstå fra en upassende dialog, selv om klienten/den tidligere klienten responderer imøtekommende eller endog tar initiativ til slik dialog."

Advokatbevillingsnemnden fant at forholdet var av en slik alvorlig karakter at NNs adferd samlet sett kvalifiserer til tilbakekall. Nemnden kom imidlertid i dette tilfellet til at tilbakekall ville være uforholdsmessig og sluttet seg derfor til den advarselen som Advokatforeningens disiplinærutvalg hadde gitt. Nemnden la her vekt på at det var gått lang tid (rundt to år) siden de kritikkverdige handlinger fant sted og at det ikke var registrert noen andre klager mot advokaten utover den foreliggende saken. Advokaten hadde heller ikke opptrådt ukorrekt eller upassende ved andre anledninger.

6. Advokatbevillingsnemndens avgjørelser i klagesaker

Advokatbevillingsnemnden behandlet tre klager over avslag på søknad om første gangs advokatbevilling. I to av sakene fant Tilsynsrådet at prosedyrekravet ikke var oppfylt og i den siste at praksiskravet ikke var oppfylt. Ingen av klagen ble tatt til følge.

- a) Tilsynsrådet hadde avslått søknaden på bakgrunn av manglende oppfyllelse av prosedyrekravet, med henvisning til at påberopte straffesaker ikke hadde vært prosedert i egenskap av å være autorisert advokatfullmektig for en praktiserende advokat. I likhet med Tilsynsrådet la Advokatbevillingsnemnden til grunn at klager i de påberopte straffesakene hadde opptrådt som bistandsadvokat på grunnlag av oppnevning som "annen skikket person", jf. straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum, jf. straffeprosessloven § 107 b femte ledd. I tråd med lang og fast praksis hos Advokatbevillingsnemnden og Tilsynsrådet la nemnden til grunn at bare prosedyreerfaring som advokatfullmektig kan oppfylle prosedyrekravet i loven. Klager hadde samlet sett ikke godtgjort tilstrekkelig prosedyreerfaring, og nemnden fant derfor ikke grunnlag for å ta klagen til følge.

I saken redegjorde Advokatbevillingsnemnden nærmere for det rettslige grunnlaget for advokatfullmektigers opptreden i domstolene. Nemnden uttalte at en advokatfullmektigs opptreden som forsvarer eller bistandsadvokat i straffesak ikke kan

anses å være i egenskap av å være advokatfullmektig i tilfeller der vedkommende selv er oppnevnt av retten.

- b) Søker var ikke autorisert advokatfullmektig for advokatene som hadde prosessoppdragene i to av sakene som søker hadde vedlagt sin søknad om advokatbevilling. Han fikk følgelig ikke disse sakene godkjent som en del av oppfyllelse av prosedyrekravet og Tilsynsrådet avsto hans søknad.

Advokatbevillingsnemnden sluttet seg til begrunnelsen som fremkom av Tilsynsrådets vedtak. Nemnden presiserte at prosessoppdrag etter domstoloven § 223 er personlig og at det er uten betydning hvem som ellers oppgis som ansvarlig advokat på saken.

- c) Ved søknad om advokatbevilling påberopte søker seg tid som advokatfullmektig, også for en periode hvor hun ikke hadde vært registrert som fullmektig i Tilsynsrådets register. Tilsynsrådet mottok en skriftlig melding fra prinsipal om opphør av autorisasjonsforholdet. Søker hevdet at denne meldingen senere var trukket tilbake pr. telefon, men kunne ikke dokumentere dette. Det ble fastslått at Tilsynsrådet må kunne legge til grunn den informasjonen som til enhver tid er registrert i registeret. Tilsynsrådet underkjente følgelig den perioden hun ikke var oppført som fullmektig i registeret og konstaterte dermed at krav til praksistidens lengde ikke var oppfylt.

Advokatbevillingsnemnden sluttet seg til de vurderinger og den begrunnelse som fremkom av Tilsynsrådets vedtak, og opprettholdt avslaget.

Nemnden behandlet fire klager over avslag på søknad om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall. Ingen av klagene ble tatt til følge. En av disse omtales nedenfor.

En advokat hadde fått tilbakekalt sin bevilling som følge av forsinket innlevert regnskap mv. for driften i et advokatselskap, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 3. Han hadde verken eierinteresser eller andre styringsposisjoner i selskapet. Han søkte senere om ny advokatbevilling. Søknaden var begrunnet med at de forholdene som i sin tid begrunnet tilbakekallet, var blitt ordnet. Tilsynsrådet avsto søknaden under henvisning til at det etter tidspunktet for tilbakekallet var blitt avdekket en rekke kritikkverdige forhold rundt driften i advokatselskapet, som den tidligere advokaten var ansvarlig for, og som ville medført tilbakekall i medhold av domstoloven § 230 første ledd nr. 1.

Søker klaget over avslaget. Advokatbevillingsnemnden uttalte følgende:

"Sett hen til historikken i dette advokatselskapet på det tidspunkt NN gikk inn i rollen som ansvarlig hadde NN i tillegg en klar oppfordring til å sikre seg tilstrekkelig innsyn, kontroll og beslutnings-myndighet for å kunne ivareta ansvaret. Selv om loven åpner for at den ansvarlige ikke innehar eier- eller styreposisjon vil det åpenbart medføre en særlig risiko, og dermed særlige krav til aktive tilsyns- og kontrolltiltak, å påta seg ansvaret uten slik påvirknings- eller beslutningsmyndighet. Når det senere ble avdekket flere kritikkverdige forhold ved driften, er dette følgelig noe NN må svare for...."

Det forhold at advokaten selv påstår at han eller hun har nødvendig kontroll med alle sider av driften, er etter nemndens oppfatning ikke tilstrekkelig for å konkludere med

at advokaten har oppfylt sitt ansvar. Advokaten må kunne fremlegge tilfredsstillende dokumentasjon på at forholdene er i orden."

Advokatbevillingsnemnden opprettholdt Tilsynsrådets vedtak.

7. Søksmål mot Advokatbevillingsnemnden

Det ble reist fire søksmål mot nemnden i 2018.

- a) En tidligere advokat gikk i 2018 til søksmål mot Staten v/Advokatbevillingsnemnden for å få overprøvd gyldigheten av nemndens vedtak om tilbakekall av hans bevilling. Tilbakekallsvedtaket var fattet i 2017. (Se ABNs årsrapport 2017 pkt. 7) Vedkommende hadde søkt om ny bevilling to måneder etter at tilbakekallsvedtaket var fattet. Søknaden ble avslått og hans klage til nemnden ble ikke tatt til følge. Søksmålet gjaldt også gyldigheten av dette vedtaket.

Saksøker var over en periode eneste registrerte regnskaps- og rapporteringspliktige advokat i et advokatselskap som var eiet og drevet av personer uten advokatbevilling. Det prinsipielle spørsmålet i saken er i hvilken grad en ansatt advokat uten eier- eller styringsposisjon i advokatselskapet kan holdes ansvarlig for den overordnede driften i selskapet.

Tingretten ga Advokatbevillingsnemnden medhold i at advokatens unnlatelser innebar et vesentlig avvik fra forsvarlig advokatatferd, og la særlig vekt på den ansatte advokatens manglende kontroll over virksomhetens økonomiske side. Retten slo videre fast at det ansvaret en advokat påtar seg som regnskaps- og revisjonspliktig advokat innebærer at man er ansvarlig for hele virksomheten i firmaet. Retten kom til at advokatens manglende kontroll og oversikt over virksomhetens økonomiske side var tilstrekkelig grunnlag for tilbakekall av bevillingen.

Retten kom imidlertid til at vedtaket om avslag på søknad om ny bevilling var ugyldig, og la i den forbindelse vekt på at saksøker hadde avsluttet sitt ansettelsesforhold i selskapet, og at de forhold som begrunnet tilbakekallet dermed ikke lenger gjorde seg gjeldende.

Begge parter har levert anke over avgjørelsen på de punkter der de tapte, og dommen er derfor ikke rettskraftig.

- b) Søksmålet gjelder gyldigheten av Advokatbevillingsnemndens vedtak om tilbakekall som er omtalt tidligere i årsrapporten, se punkt 5 b). Staten v/Advokatbevillingsnemnden ble frifunnet av tingretten, men saken er anket til lagmannsretten.

For tingretten ble det ført omfattende bevis knyttet til de enkelte disiplinærsakene som var omtalt i Disiplinærnemndens innberetning, og som Advokatbevillingsnemnden hadde bygget sin avgjørelse på. I tillegg ble det ført bevis om etterfølgende forhold. Tingretten har gått grundig gjennom disse enkeltsakene, og knyttet advokatens adferd opp mot skikkethetsvurderingen i domstoloven § 230 første ledd nr. 1. Retten anså det lite trolig at han i fremtiden vil overholde Regler for god advokatskikk i større grad

enn i dag. Tingretten har også begrunnet sin konklusjon med henvisning til advokatens anførsler og opptreden under saksforberedelsen og hovedforhandlingen.

Før advokaten brakte tilbakekallsvedtaket inn for Oslo tingrett hadde han begjært midlertidig forføyning for Oslo byfogdembete, med krav om utsatt iverksettelse av vedtaket. Begjæringen ble avvist av byfogden. Det ble vist til at domstolenes adgang til å gi utsatt iverksettelse av et tilbakekallsvedtak er uttømmende regulert av domstoloven § 230 første ledd siste punktum. Anleggelse av søksmål om vedtakets gyldighet er en forutsetning for at domstolene kan ta behandle en slik begjæring. Oslo tingrett har i forbindelse med søksmålet besluttet at det ikke gis utsatt iverksettelse av vedtaket.

- c) Søksmålet gjelder gyldigheten av Advokatbevillingsnemndens vedtak om tilbakekall som er omtalt tidligere i årsrapporten, se punkt 5 a). Saken er forent til felles behandling med søksmål mot Disiplinærnemndens vedtak og er foreløpig ikke berammet.
- d) Det er tatt ut søksmål mot Staten v/Advokatbevillingsnemnden med krav om fastsettelsesdom for påståtte brudd på EMK og Grunnloven i forbindelse med tilbakekall av advokatens bevilling i 2009. Saken er ikke avgjort.

En rettsak hvor Staten/Advokatbevillingsnemnden var saksøkt ble avgjort med rettskraftig virkning i 2018.

Søksmålet gjaldt gyldigheten av nemndens vedtak om tilbakekall av advokatbevilling, samt krav om erstatning. Staten v/Advokatbevillingsnemnden ble frifunnet i tingretten og saksøkers anke ble forkastet av lagmannsretten. Saksøker anket videre til Høyesterett, men denne anken ble ikke tillatt fremmet.

8. *Suspensjon av advokatbevilling ved advokaters straffbare forhold*

Advokatbevillingsnemnden kan, etter forslag fra Tilsynsrådet, beslutte at en advokatbevilling skal tre ut av kraft (suspenderes) dersom en advokat blir siktet for en forbrytelse eller forseelse som kan medføre tap av advokatbevilling, jf. domstoloven § 230 fjerde ledd.

Advokatbevillingsnemnden har i 2018 besluttet å suspendere to bevillinger på dette grunnlaget.

- a) En advokat var siktet for flere straffbare handlinger, bl.a. trusler. Advokatbevillingsnemnden fattet vedtak om suspensjon av bevillingen. Straffesaken mot advokaten er ikke avgjort.
- b) Tilsynsrådet fremmet forslag om suspensjon av advokatbevilling etter at advokaten var siktet for medvirkning til grov narkotikaovertrødelse. Advokaten nektet straffeskyld. Nemnden fant det utvilsomt at dersom advokaten blir domfelt i samsvar med siktelsen, så vil dette lede til tilbakekall av vedkommendes advokatbevilling. Straffesaken mot advokaten er ikke avgjort.

9. Nedleggelse av forbud mot å yte rettshjelp

Advokatbevillingsnemnden kan i medhold av domstoloven § 219 tredje ledd nedlegge forbud mot at en person som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, yter rettshjelp etter § 218 annet ledd nr. 1 dersom vedkommende har gjort eller gjør seg skyldig i forhold som gjør vedkommende uskikket eller uverdigg til å yte rettshjelp eller vedkommende overtrer bestemmelser som gjelder driften av slik virksomhet.

Advokatbevillingsnemnden nedla i 2016 og 2017 forbud mot å yte rettshjelp i fire saker. I 2018 har nemnden nedlagt slikt forbud i fem saker og tilbakekalt en rettshjelpertillatelse etter domstoloven § 218 annet ledd nr. 3. I fire av sakene besluttet nemnden å nedlegge forbud samtidig med at advokatens bevilling ble tilbakekalt. Dette er et resultat av at nemnden i større grad har valgt å vurdere disse to spørsmålene samtidig. En slik løsning synes hensiktsmessig bl.a. ut fra et ressursperspektiv. Nemnden har i denne sammenheng pekt på at kravet til skikkethet er det samme for en advokat som for en rettshjelper. Den har vist til at dette bl.a. har kommet til uttrykk i forarbeidene til domstoloven § 219 tredje ledd der lovgiver bemerker at "[e]t spesialtilfelle hvor det vil være aktuelt å nedlegge forbud er ved tilbakekallelse av advokatbevilling, slik at en person som er fratatt retten til å drive advokatvirksomhet ikke automatisk skal kunne fortsette å drive rettshjelpvirksomhet i medhold av unntaksbestemmelsen om jurister". Se Ot. prp. nr. 7 (1990-1991) pkt. 3.1.3.

De fire sakene omtales ikke særskilt, men det vises til punkt 1 a), c) og d), samt 2 b).

Den siste saken der nemnden nedla forbud i 2018 gjaldt en tidligere advokat som ønsket å yte rettshjelp under henvisning til domstoloven § 218 annet ledd nr. 1. Vedkommende hadde fått sin advokatbevilling tilbakekalt i 2011 i medhold av domstoloven § 230 første ledd nr. 1. I 2014 hadde han blitt autorisert som advokatfullmektig, men året etter ble autorisasjonen tilbakekalt.

Advokatbevillingsnemnden nedla forbud mot å yte rettshjelp i medhold av domstoloven § 219 tredje ledd. Nemnden viste til sine tidligere tilbakekallsvedtak og vedkommendes etterfølgende opptreden, idet nemnden la til grunn at vedkommende hadde ytt rettshjelp i perioden mai 2017 til mars 2018 uten å ha hatt anledning til dette.

Oslo, 14.02.2019

Advokatbevillingsnemnden

Inger Hygen

Dagfinn Grønvik
Leder

Karin Ask-Henriksen